

Syndens alvor

En «fortale» til undervisning om langfredag – den store forsoningsdagen – ut fra Johannes 12,20-19,37

Et av den vestlige kristenhetens «moteord» i dag er «supernatural». Predikanter og menigheter som vil ha sving på ting og skape vekkelser, fokuserer mye på «supernatural». Det er bare å se etter hvilke kristne bøker som skrives og hva som er tema på mange amerikanske kristne TV-program. Det er bibelsk å være opptatt av det overnaturlige (jfr. Apg 4,30; Markus 16,17ff). Men det blir galt om det blir ubalanse. Og det blir ikke dyp vekkelser om det ikke samtidig blir omvendelse fra synd.

Derfor må vi si noe om syndens alvor i forbindelse med evangeliens beretninger om Jesu død på langfredag. Vi kan bare forstå hva Jesu soningsdød betyr om vi forstår syndens store alvor.

Jesaja kap. 14, Ezeiel kap. 28 og Salme 82¹

Spottevisen om kongen i Babel (Jesaja 14) er i kristen teologi sett på som et bilde på engelen som var kalt til å lovprise Gud, men som på grunn av stolthet gjorde opprør mot Gud. «*Det var du som sa i ditt hjerte: «Til himmelen vil jeg stige opp, høyere enn Guds stjerner reiser jeg min trone ... Jeg vil gjøre meg lik Den Høyeste.»* Men opprør og stolthet har en fryktelig pris. Derfor fortsetter teksten slik: «*Du har falt ned fra himmelen ... Du er slengt til jorden ... Til dødsriket er du støtt ned.»*

Det er dommen over denne engelens stolthet, opprør og synd. Synd er fryktelig alvorlig!

Det er en lignende tekst i Ezeiel (kapittel 28). Der står det: *Så sier Herren Gud: Fordi ditt hjerte er hovmodig, har du sagt: «Jeg er en gud. Jeg sitter på gudetrone ...» Derfor sier Herren Gud: Fordi du gjorde hjertet lik et gudeherte, sender jeg mot deg brutale folkeslag. ... De styrter deg i avgrunnen.*

Salme 82 er en tekst som taler om det samme. Det som blir beskrevet som «guders forsamling» må svare til omtalen av «gudesønnene» i 1. Mosebok 6, Job 1,6 og 2. Peter 2,4 som taler om «*de engler som hadde syndet og ble styrtet ned i avgrunnen hvor de holdes i varetekt med mørkets lenker til dommen*». «Gudesønnene» blir anklaget av Gud for å gjøre urett mot de svake og fattige (v. 2-4). Gud dømmer dem til å bli fratatt det evige liv de var skapt til, og til å dø i likhet med menneskene (v. 6-7). Denne dødsdommen over satan og de andre falne ånds-skapningene vil bli fullbyrdet når Jesus vender tilbake til jorden i sin herlighet. Igjen: Synd er fryktelig alvorlig!

¹ Stig Magne Heitmann: Jesus vant og vi vil vinne. Ventura forlag. Side 59ff

Første Mosebok kap. 3

Første Mosebok heter på hebraisk Bereshit og på latin Genesis. Ordene betyr «I begynnelsen». Vi er bare så vidt i gang med menneskehetens historie når den falne engelen entrer Edens hage, paradiset, og lokker Eva og Adam med seg i opprøret mot Gud. «Har Gud virkelig sagt?» spør han forførende. Og dermed synder mennesket for første gang. Dommen er at Adam og Eva blir sendt ut av den fullkomne hagen. I stedet blir det torner og tistler.

Gud feller så sin dom: Slangen kommer til å hogge Evas ætt i hælen, men Evas ætt skal knuse slangens hode. Ordet til slangen er bare et domsord, men til Evas ætt er det både et domsord og et frelsesord. Det må vi se på senere. Men saken er at synd mot Gud er fryktelig alvorlig!

De neste kapitlene i Første Mosebok forteller om syndens utvikling. Det illustrerer hvordan slangen (Satan) fikk innpass hos menneskene. Forførelsen og opprøret mot Gud er enormt. Dommen over synden er tilsvarende sterk og alvorlig. Tenk på Kain. Tenk på storflommen (1. Mos 6) der det heter at «*menneskenes ondskap var stor på jorden, for alt de planla i sitt hjerte, var ondt ... Da angret Herren at han hadde laget mennesker på jorden, og han var full av sorg i sitt hjerte. Og Herren sa: Jeg vil utslette menneskene som jeg har skapt ...*». Menneskeheten gikk under i flommen. Men Noah, som sto imot forførelsen, ble reddet. Tenk på tårnet i Babel (1. Mos 11). Så kommer historien om Sodoma og Gomorra. Igjen får vi høre hvor alvorlig synden er! Det fantes ikke redning for Sodomas innbyggere. Byen gikk under i svovel. Dommen var total.

Tenk på konsekvensene av Jakobs synd mot sin bror Esau og på brødrenes synd mot Josef. Synd skaper skille – skille mellom mennesker og skille mellom mennesker og Gud. Ved Guds nåde fikk Jakob omvende seg slik at det også kunne bli forsoning mellom ham og broren. Ved Guds nåde tilga Josef sine brødre slik at de kunne forsones.

Syndens konsekvenser er alvorlige for individet og kollektivet (samfunnet).

Farao og hans hær

Farao må være et av de tydeligste eksempler på en som blir mer og mer fanget av syndens og djevelens makt mens han fortsetter sin stolte motstand mot Gud og Guds profet. Farao blir så bundet av sin synd at han ikke kommer ut av den.

Farao er besatt av tanken på å utrydde Guds folk. Dermed blir han også et avbilde av djevelen. Farao kunne ha bøyd seg for Den allmektige og hans profet, Moses, når han gang på gang ser at Gud er mektigere enn ham. Men han fortsetter inntil Gud dømmer hans eget hus på en skremmende måte. Da gir han seg endelig, men bare for en tid.

Farao setter inn sitt siste angrep mot Guds folk, og det ser ut som han vil lykkes. Men ikke engang den mektige farao kunne overvinne Guds folk, ikke fordi Israels folk var mektige, men fordi de hadde en Allmektig som sin Gud. Dommen over faraos stolthet blir stor. Hele hæren hans drukner i Rødehavet. Det er konsekvensen av synd mot Gud og Guds folk.

Israels opprør mot Herren og hans profet Moses

Det finnes nesten ikke tall på alle gangene Israels folk eller enkeltpersoner gjorde opprør mot Moses under vandringen gjennom ørkenen. På den måten vakte de Herrens vrede. Og hver gang opplevde de at Herren måtte dømme dem.

Ett av opprørene handler om Korah som sammen med Datan og Abiram fikk med seg 250 israelitter «som var ledere i menigheten» (!) (4. Mos 16). Moses kaster seg i ydmykhet ned for Herren og sier til folket: *«I morgen vil Herren gi til kjenne hvem som er hellig ...»* «Da viste Herrens herlighet seg for hele menigheten. Herren sa til Moses og Aron: *«Skill dere ut fra denne menigheten, så skal jeg fortære dem på et øyeblikk!»* Så alvorlig er synden.

Fordi Moses gikk i forbønn for Israels folk, var det bare Korah, Datan og Abiram og deres hus som ble drept. Slik står det: *«Hvis Herren viser sin skapermakt slik at jorden åpner gapet og sluker dem ... Med det samme han hadde sagt dette, revnet jorden under dem. Jorden åpnet gapet og slukte dem og boligene deres, alle som holdt med Korah, og alt de eide. De og alle som tilhørte dem, fór levende ned til dødsriket. Jorden skjulte dem, og slik ble de utryddet fra forsamlingen.»*

Selv om israelittene opplevde Guds dom over opprøret, gjorde de opprør enda en gang (4. Mos. 21). *«Folket ble utålmodig og tok til orde mot Gud og mot Moses ... Da sendte Herren serafslanger inn blant folket. De bet israelittene, og mange av dem døde. Folket kom til Moses og sa: «Vi syndet ... Be Herren at han må ta slangene bort fra oss!»* Opprøret var synd. Synden førte til dom og straff. Det var bare én måte å få slutt på straffen, nemlig syndserkjennelse og syndsbejknelse. Da bød Herren Moses lage en serafslange og sette den på en stang, slik at hver den som så opp på denne slangen, fikk leve.

Denne hendelsen refererer Jesus til i samtalen med Nikodemus (Joh. 3).

Akans synd

I Josvas bok kap. 6 fortelles det om israelittenes mirakuløse seier over Jeriko. Etter denne seieren skulle de innta en liten by som het Ai (kap. 7). Det har neppe vært en stor utfordring, for navnet Ai betyr ruin. Men israelittene tapte mot Ais innbyggere. Hva hadde gått galt?

En mann ved navn Akan hadde imot Josvas befaling tatt noe av det bannlyste godset fra Jeriko og gjemt det i sitt telt. Én manns synd og ulydighet førte til hele israelsfolkets nederlag! Så alvorlig er synden. Josva sa til Akan: *«For en ulykke du har ført over oss! I dag skal Herren føre ulykke over deg!»* Etter at dommen over synden var fullbyrdet, kunne Israel vinne seier over Ai.

Davids synder

Det gjør vondt å lese om kong Davids synder og konsekvensene av dem (Andre Samuelsbok 11-12). Det begynte med at David lot begjæret styre da han så den vakre kvinnen Batseba. Er det ikke det Jesus taler om når han i Bergprekenen taler om at det er bedre å rive ut et øye som lokker til synd?! (*Om ditt høyre øye lokker deg til fall, så riv det ut og kast det fra deg! For det er bedre for deg å miste én kroppsdel enn at hele kroppen blir kastet i helvete.*) For David var det slik at den første synden ledet til neste fordi han vil prøve å dekke over synden fremfor å bekjenne den og stå til ansvar for den. Og slik fortsetter det. Syndene blir mange, og konsekvensene alvorligere. Den ender med mord. Så alvorlig er synden.

Men i Davids indre blir det stor sjelenød, slik Salme 32 og Salme 51 vitner om. Davids livskraft ble borte. Han fryktet at Gud skulle ta sin hellige ånd fra ham, slik han hadde sett at Gud hadde tatt sin ånd fra Saul. En ond ånd hadde inntatt Saul på grunn av hans ulydighet mot Gud. Det kunne vel også skje med David! Så alvorlig er synden!

Det var i sin nåde Gud sendte profeten Natan til David. Han avslørte synden. Det var ved Guds nåde David erkjente og bekjente sin synd. Ja, ikke bare erkjente enkeltsynder, men at han var en synder i sitt innerste. Bare slik kunne David bli frikjent og igjen begynne å synges lovsanger til Gud.

Men, må vi erkjenne ut fra det vi leser om Davids hus, synden hadde bitre konsekvenser. Én ting er at synd som blir erkjent og bekjent, også blir tilgitt. En annen ting er syndens konsekvenser. Det er ikke alltid de kan slettes ut. Så alvorlig er synden!

Jesaja

Jesaja ble kalt av Gud til profettjeneste. Men det intime forholdet til Gud der han fikk profetiske budskap, innebar også at han måtte gjennom renselse. I møte med den tre ganger hellige Gud bekjenner han: *«Ve meg! Det er ute med meg. For jeg er en mann med urene lepper, og jeg bor blant et folk med urene lepper – og mine øyne har sett kongen!» Da fløy en av serafene bort til meg. I hånden hadde han en glo ... fra alteret. Med den rørte han ved munnen min og sa: «Se, denne har rørt ved leppene dine. Din skyld er tatt bort, og din synd er sonet.»*

Må det ikke være slik for enhver som skal forkynne Guds hellige ord, enten det er en profet, evangelist, pastor ... eller enhver kristen? Livene og leppene våre kan ikke være besmittet av synd om vi skal tale den hellige Guds ord. Vi må renses med gloen fra alteret.

Sangen om Herrens tjener (Jesaja 53)

I denne sangen er det et utsagn som vanligvis oversettes slik: *«Han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger.»* Men hva om det lyder slik: *«Han ble såret **av** våre overtredelser, knust **av** våre misgjerninger»?! Ser du forskjellen? Hører du alvorret? Det er gode*

grammatikalske grunner for å oversette på denne måten – både den hebraiske og den greske preposisjonen støtter det.²

Det blir kjempealvorlig. Det var mine og våre overtredelser som såret Jesus, mine og våre synder som knuste ham! Så alvorlig er synden!

Det nye testamentet

Noen vil kanskje si: «Dette var Det gamle testamentet. Men i Det nye testamentet er det bare nåde.» Men er det slik? Er ikke Gud en like hellig Gud og synden like alvorlig?

I Åpenbaringsbokens 2. og 3. kapittel står brevene Johannes skulle sende til noen menigheter og menighetsledere. Budskapet til Efesos er slik: *«Men dette har jeg imot deg: Du har forlatt din første kjærlighet. Tenk på hvor du sto før du falt. Vend om ... Ellers kommer jeg til deg og tar lysestaken bort.»*

Til Pergamon skriver han: *«Men noe har jeg imot deg: Du har hos deg noen som holder seg til Bileams lære, han som lærte Balak å sette en felle for israelsfolket, så de spiste avgudsoffer og drev hor ... Vend om! Ellers kommer jeg snart til deg og vil kjempe med sverdet som går ut av min munn.»*

Til Tyatira skriver han: *«Dette har jeg imot deg: Du tåler denne kvinnen Jesabel, hun som kaller seg en profet, men som med det hun lærer, lokker mine tjenere til å drive hor ... Se, nå kaster jeg henne på sykeseng, og de som begår ekteskapsbrudd med henne, kaster jeg ut i stor nød dersom de ikke vender om ... Slik skal alle menighetene få erfare at jeg er den som gransker nyrer og hjerter, og som gjengjelder hver og en av dere etter det dere har gjort.»*

Budskapet til Laodikea lyder slik: *«Du er lunken, ikke varm eller kald. Derfor vil jeg spytte deg ut av min munn ... Du vet ikke at du er elendig og ynkelig, fattig, blind og naken.»* Det slutter slik: *Jeg refser og irretsetter alle dem jeg har kjær. La det bli alvor og vend om!»*

Så alvorlig er synden om den får rom i menighetene. - Mot slutten av Åpenbaringsboken står det om dommen (20,11ff). Så alvorlig er det å ikke være frelst.

Ordet «synd»³

Både på hebraisk og gresk er det flere ord for synd. Ordet «overtredelse» peker på et lovbrudd, og lovbrudd innebærer skyld, dom og straff. I Det nye testamentet, særlig i Johannes- og Paulus-skriftene brukes det greske ordet «*hamartía*». Konsekvensene av «*hamartía*» er at det blir skille mellom mennesket og Gud. Menneskelig sett er det forskjell på syndenes alvorlighetsgrad, men i forholdet til Gud er det ikke slik. Gud er hellig, og alt som skal være i hans nærhet, må også være fullkomment hellig.

² Stig Magne Heitmann: Jesus vant og vi vil vinne. Ventura forlag. Side 144ff

³ Dictionary of The New Testament, Volum 3: Sin (synd)

Den amerikanske teologen Michael Heiser gir i boken "Hva vil Gud oss?" følgende definisjon:

Synd = Enhver handling eller holdning som gjør opprør mot eller motsier Guds normer for rettferdighet, moral og etikk.

Synd skiller mennesket fra Gud. Når derfor mennesket både er en synder og gjør synd, er vi skilt fra Gud. Den iboende synden er den som er «arvet» fra det første mennesket, Adam. Derfor kalles den i teologien «arvesynd». Paulus beskriver den i Romerbrevet: I kapittel 4 der han viser kontrasten mellom Adam og Kristus: *Synden kom inn i verden på grunn av ett menneske ...* Og kapittel 7 et alvorlig ord: *Jeg er av kjøtt og blod, solgt som slave til synden ...* Paulus fortsetter med å si: *synden bor i meg.* (vers 18f). Det er syndens alvor. I Det gamle testamentet var det en mengde ofringer for å bøte på problemet. Men ingenting av dette var fullkomment. Det nye testamentet vitner imidlertid om ett fullkomment soningsoffer; Jesus død på korset i vårt sted. Og derfor kan Paulus bryte ut i jubel: ***Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus! For Åndens lov som gir liv, har i Kristus Jesus gjort deg fri fra syndens og dødens lov*** (Rom 8,1).

Hva om vi svikter i forhold til det vi vet er rett og faller i synd? Michael Heiser skriver ("Hva vil Gud oss?", s. 48):

Hva om vi mislykkes? Hva om vi synder? Vi kommer til å gjøre begge deler. Gud vet det. Han kjenner menneskene ganske godt! Han vet hvem vi er, og han elsket oss allerede før vi hadde den minste interesse av å elske ham tilbake. Han elsket oss da vi var hans fiender, "mens vi ennå var syndere" (Rom 5:8). Gud elsket oss før vi var en del av hans familie. Hvorfor skal han elske oss mindre, eller slutte å elske oss, nå som vi er en del av familien hans? Når vi synder og mislykkes, tilgir han oss. Han vil at vi skal tro det og fortsette å etterligne Jesus.

Apostelen Johannes skriver det slik: *Dersom vi vandrer i lyset, slik han selv er i lyset, da har vi fellesskap med hverandre, og blodet fra Jesus, hans Sønn, renses oss for all synd. Sier vi at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss. Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renses oss for all urett* (1. Joh. 1,7-9).

Frelsen

Nå er det gitt oss en frelsesmulighet gjennom Frelseren Jesus Kristus. Det herlige budskapet skal vi snart løfte fram. Men det er tilgjengelig allerede nå. Jesus er tilgjengelig i dette sekund om det er noe du trenger å snakke med Ham om! Han gir full tilgivelse for alle våre synder, for han har gjort soning for dem – en fullkommen soning.

Vi avslutter med det som vel er Bibelens mest siterte ord: ***"For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv."*** (Joh. 3,16)